

**VICTIMELE GENOCIDULUI: MINORITĂȚI
MAGHIARI**
[sinteză Livia Dandara]

CRONOLOGIE LEGIFERARE REPRESIUNE- VICTIME

1940

/ August '40. Dictatul de la Viena

1944

GUVERN Sănătescu (-I-) , 23 aug. - 4 nov.'44

/ **23 aug.'44: Proclamația Regelui Mihai către țară ; eliberarea nordului Transilvaniei**

leșirea României din alianța cu puterile Axei, începerea **luptei pentru eliberarea Transilvaniei de nord** (anexată de Ungaria horthyistă , prin *Dictatul de la Viena* ,la 30 aug.'40)

/ **7 sept.'44:Campania contra Ungariei și Germaniei**

Marile unități ale armatei române sunt încadrate din p.d.v. operativ , în *Frontul II Ucrainean* , comandat de **mareșalul sovietic R.I.Malinovski** .

/ **12 sept.'44. Moscova: Convenția de armistițiu cu URSS : anularea Dictatului de la Viena.**

Statul român se alătură puterilor aliate <împotriva Germaniei și Ungariei , cu scopul de a restaura independența și suveranitatea României > .Operațiunile militare trebuiau puse sub comanda generală a **Înaltului Comandament Aliat** (sovietic) .

Dictatul de la Viena (30 aug.'40) era **considerat nul** , urmând ca **Transilvania de Nord să fie restituită României.**

/ **17 sept.'44. Armata română : forțarea Mureșului > centrul Transilvaniei**

Armata a IV-a , comandată de **g-ral Gh.Avramescu** , luptele de la Oarba de Mureș,- Dealul Sângiorgiu -Iernut (încheiate pe 5 oct.)

/ **18 sept.'44.Armata română : bătălia ptr. Banat și Crișana**

Armata I-a , comandată de **g-ral Nicolae Macici** , zdrobește **ofensiva trupelor germano-ungare** .Frontul este restabilit pe linia

Timișoara-vest - Pișchia- Păuliș- Beliu .

/ 28 sept.'44: eliberarea orașului Tg.Mureș

Trupele române eliberează orașul. Comandamentul de armată operativă sovietică în Transilvania aduce **elogii armatei Române și comandantului G-ral Macici** .

/ 6 oct.'44: MADOSZ aderă la Platforma FND și Frontul Unic Muncitoresc.

Sub directa organizare și conducere de către PCR , se desfășoară **lupta pentru răsturnarea guvernului BND** (PNTȚ,PNL,PSD,PCR) de către aceste structuri .

/ 8 oct.'44.București . Miting FND (cu participare Madosz) : jos guvernul !

Pe stadionul ANEF. Din prezidiu de onoare , alături de Gheorghiu Dej (PCR),Alex.Drăghici (UTC) , C.Titel Petrescu (PSD) , ICParhon și Avram Bunaciu (*Apărarea Patriotică*), I.Moga (Frontul Plugarilor) ș.a. ș.a .Din partea Madosz - **Czabo Sandor și Ferdinand Țico** .

Se cerea imperativ **formarea unui guvern FND**, de "*largă concentrare democratică*" , cu participarea acestor organizații.

/ 9-18 oct.'44.Moscova.Acordul Stalin -Churchill : zonele de influență .

La propunerea lui W.Churchill, Stalin este de acord cu **delimitarea prin procentaje a zonelor de influență** din sud-estul Europei : **România :Rusia - 90 % ; Ceilalți- 10 % . Ungaria- 50-50%**.

/ 10 oct.'44.Decret-lege :Comisariatul ptr.administrarea regiunilor eliberate.

În fruntea *Comisariatului* este numit **av.Ionel Pop** , **fruntaș PNTȚ**(fost secretar al *Adunării Naționale* de la Alba Iulia , la 1 dec.1918 .

/ 11 oct.'44: eliberarea Clujului

Armata română și sovietică din centrul Transilvaniei dezlănțuie ofensiva contra armatelor germano-ungare , în direcția Clujului.**Pe 11 oct.Clujul este eliberat.**

Regele Mihai felicită unitățile militare participante ;Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, C.Titel Petrescu, Lucrețiu Pătrășcanu , fac declarații la radio, privind semnificația evenimentului.

/ 12 oct.'44: Oradia eliberată ; pătrunderea în Szeged (Ungaria) Oradea este eliberată de trupele române și sovietice.

Trupele sovietice pătrund pe teritoriul Ungariei, la Szeged

/ 12 oct.'44: Iuliu Maniu și Dinu Brătianu se opun intrării Madosz-ului la guvernare

La presiunile tot mai imperative ale PCR - care ceruse dizolvarea BND (coaliție creată pe 22 iun.'44 care a pregătit și înfăptuit lovitura de stat de la 23 august) și crearea unei "coaliții lărgite", liderii PNT și PNL se opun intrării în guvern a organizațiilor -satelit ale PCR (Uniunea Patrioților, Frontul Plugarilor, Sindicatelor Unite). Cu atât mai ferm , sunt și împotriva intrării la guvernare a Madosz-ului , pe care-l consideră o organizației iredentist-comunistă mascată . În perioada următoare , PCR /FND/ FUM / MADOSZ / - a organizat mitinguri și demonstrații în care cereau imperativ guvernare FND (Timișoara, Arad, Sibiu ,Brașov, Tg.Mureș ș.a)

/ 15 oct.'44.Budapesta.Lovitura de stat :înlăturarea lui Miklos Horthy]

Amiralul Horthy este obligat de germani să predea puterea lui Ferenc Szalasi și Partidului fascist "Crucile cu Săgeți" .

/ 25 oct.'44 :Satu Mare și Carei - încheierea eliberării nordului Transilvaniei

Prin ocuparea orașelor Satu Mare și Carei de către trupele sovietice și române, se încheie campania de eliberare a nordului Transilvaniei (anexat prin *Dictatul de la Viena*) .
Războiul continuă pe teritoriul Ungariei .

/ 26 oct.'44:Decizia MAI :internarea germanilor și ungarilor în lagărul de la Tg.Jiu

Decizia MAI (semnată de ministr.de Interne ,g-ral Aldea):<Având în vedere dispozițiile art.2 ,14 și 15 din **Convenția de Armistițiu** , încheiată la 12 sept.1944, care impune Guvernului și Înaltului Comandament român internarea cetățenilor germani și unguri ,
desființarea organizațiilor prohitleriste de tip fascist și judecarea persoanelor acuzate de crime de război ,

Decidem :Se înființează în orașul Tg.Jiu un lagăr de concentrare în care vor putea fi internate persoanele vizate în mod expres de art.2,14,și 15 ale Convenției de Armistițiu >

Inițial, au fost încarcerati cca 5000 bărbați și femei , inclusiv copii.
- În ceea ce s-a numit <defascizare> ,mii de cetățeni - maghiari, germani și austrieci - au fost internați în lagărele de la Tg.Jiu, Caracal, Slobozia.

GVERN g-ral C. Sănătescu (-II-) :4 nov.- 5 dec.'44

Gh.Vlădescu-Răcoasa (FND) - ministru ptru *Minorități Naționale* .

/ 21- 29 nov.'44: ocuparea prefecturilor de către FND

PCR și sateliții din FND, ocupă sediul prefecturilor și instalează prefecți comuniști :

Deva (21 nov.), Brașov(23 nov.), Arad și Timișoara (29 nov.).

/ 2 dec.'44 . Ungaria : *Frontul Național Ungar*]

Coaliție anti - szalazistă, formată în clandestinitate din *partidele :comunist, social-democrat, creștin al micilor agricultori, național-țărănesc .*

GVERN G-ral Rădescu : 6 dec.'44-5 mart.'45

Gh.Vlădescu-Răcoasa (FND) - ministru ptru *Minorități Naționale* .

1945

/ 20 ian.'45.Moscova.Ungaria semnează armistițiu și declară război Germaniei

/ 11-14 febr.'45: FND ocupă prefecturile Tg.Mureș și Trei Scaune

În zilele următoare, FND iau cu asalt prefecturile Din Trei-Scaune

/ 13 febr.'45: trupele sovietice ocupă Budapesta]

/ 20 febr.'45, Cluj . Miting FND : jos guvernul Rădescu !

În Piața Libertății , un mare miting organizat de FND -Transilvania (președ. Teofil Vescan) sub deviza răsturnării guvernului. Iau cuvântul : Jordaky Lajos și Lakatos Istvan** (din C.Ex. al CGM), **Soos Iosef** (Madosz-Tg.Mureș).**

GVERN Petru Groza (-I-) , 5 mart'45 -30 nov.'46

Gh.Vlădescu-Răcoasa (FND) - ministru ptru *Minorități Naționale* .

/ 8-13 mart -'45.Transilvania -sub administrație românească

- Petru Groza și Gh.Tătărescu îl roagă pe Stalin să dispună trecerea Ardealului de nord, în administrație românească.(8 mart)

- Stalin telegrafiază lui Groza :< *Kremlinul consimte ca întreg Ardealul să treacă în administrația guvernului de la București* > (9 mart.'45)

- La 13 martie, la Cluj, la solemnitate , participă MSRegele,Groza și Vâșinski. [N.B.: La 7 mai 1945, *Consiliul Miniștrilor Afacerilor*

Externe , întrunit la Paris, hotărăște ca în **viitoarele tratate de pace** dintre România și Ungaria , **frontiera să fie fixată pe granița precedentă Dictatutului de la Viena** (30 aug.'40).

1946

/ 28 febr.-8 mart.'46:Procesul "criminalilor de război "din Transilvania

Tribunalul Poporului din Cluj judecă **63 de inculpați , acuzați de crime de război**

Acestora li se impută **fapte petrecute între 8-24 sept.1940** , în localitățile :**Nușfalău, Trăsnea, Huedin, Zalău , Sântion, Sucutaru ,Ip,Mureșenii de Câmpie ș.a.**

/ 28-29 mai '46 .Tulburări naționalist-iredentiste la Cluj .

[LD: pe 7 mai , miniștrii de externe hotărau :< **Deciziunea sentinței de la Viena din 30 august 1940 este declarată nulă și neavenită .Frontiera dintre România și Ungaria , așa cum existat la 1 ianurie 1938 , este restabilită prin prezentul articol.** >]

Tulburările au reprezentat **prima reacție a ungurilor din Transilvania** la hotărârile *Consiliului Miniștri de Externe* a celor patru Mari Puteri (Paris, 7 mai.'46) privind **anularea *Dictatului de la Viena*** (30 aug.'40) și **restabilirea frontierei româno-ungare** cf. *Tratatului de la Trianon*.

Grupuri naționaliste maghiare au atacat cu arme căminele studențești .Cum autoritățile române au eșuat, conducerea Universității a apelat la comandantul armatei sovietice.

În zilele următoare, se vor opera anchete și arestări .

/ 12-16 iun.'46 .Lucrețiu Pătrășcanu : neo-revizionism maghiar

Ca urmare a tulburărilor naționaliste ,între 12-16 iunie 1946 , **Lucrețiu Pătrășcanu** a făcut un turneu de patru zile unde a avut convorbiri cu prefecturile de la **Cluj, Oradea, Satu Mare, Oaș, Sighetul Marmăției ,Vișeu de Sus, Baia Mare .**

Vorbind în numele guvernului și al CC al PCR , Pătrășcanu a arătat că **tensiunile din zonă** erau alimentate de **maghiarii ce sosiseră , odată cu forțele de ocupație , în Ardealul anexat în 1940, și de politicieni iredentiști** de la Budapesta.

<Să spunem lucrurilor pe nume - spunea el la Cluj - **asistăm la apariția unor tendințe revizioniste , a unei noi ediții a revizionismului** > (*Scânteia*, 12 iun.'46)

/ 29 iul. -15 oct.'46 ,Paris : CONFERINȚA DE PACE

-31 aug : **reprezentantul Ungariei cere alipirea unor teritorii românești** din nord-vestul țării (4000km pătrați, 6 % din suprafața țării, 8% din populație) .

-2 sept: **Gh.Tătărăscu respinge argumentele și pretențiile Ungariei** într-o alocuțiune argumentată, în fața comisiilor teritoriale și politice pentru România și Ungaria.

-5 sept:*Comisia politică și teritorială* pentru România dezbată și **anulează Dictatul de la Viena (1940), Transilvania revenind , de drept, României.**

/ 19/ 20 nov.'46:Alegeri parlamentare

Locul III , după nr. de voturi și mandate

Pe 24 nov.'46, în sala *Teatrului de stat maghiar* din Cluj ,are loc adunarea *Uniunii Populare Maghiare*- **președ. Kurko Gyarfás** - destinată analizării rezultatelor obținute .

MADOSZ număra **900.000 membri** ; a depus **liste proprii în 17 județe**, în restul județelor sfătuindu-și membrii **să voteze cu listele BPD**. A obținut **569.651 voturi** , în baza cărora a obținut **29 mandate**. **Kurko Gyarfás** (președ.) declară că deputații "vor colabora cu lealitate, **vor sprijini "forțele democratice românești "**.

GUVERN Groza (- II-) : dec.'46- 29 dec.'47

1947

/13 febr.'47:UPM aderă la BPD

Uniunea Populară Maghară aderă....

/ 23 febr.- mai 1947 :Ordine interne represive ale MAI și Jandarmerie

Ordinul 45.567 al Inspectoratului General al Jandarmeriei :curente "reacționare "

Emis pe 23 febr.'47, ordinul indica **curente "reacționaro-fasciste"** ce trebuiau să stea în vizorul jandarmilor : **legionarii și hitleriștii ,național-țărăniștii lui Maniu , național-liberalii lui Brătianu și social-democrații lui Titel Petrescu.**

/ 14-30 iulie '47.lichidarea PNT

[LD:pentru cunoașterea acestei monstruase înscenări , vezi la **PNT-victimă**]

/ 29 iul.'47 :Dezbaterea Moțiunii de dizolvare in Parlament

[LD: **M.Sadoveanu** - președintele **Adunării Deputaților** -a condus dezbaterile acestui **linșaj politic**, dând cuvântul ,asistând

imperturbabil la execuția moral- politică - juridică a PNT
Apoi, ceremonia s-a desfășurat "șnur" : Teohari Georgescu
(Raportor)a inventariat <șirul de crime și trădări ale PNT >
;deputații,<"în numele poporului > ,au cerut <aspra lor pedepsire
> ; Alex.Calotă a citit *Moțiunea de dizolvare* .Apoi s- a votat cu
bile.

(Cf.*Dezbaterea Adunării Deputaților* , M.O. 64/ 29 iul.'47)

/ Cziko Laurențiu (*Uniunea Populară Maghiară*)

[LD:falsifică grosolan istoria : inversând răspunderea pentru
conflictele revizioniste din timpul administrației horthyste, apoi
sovietice ; speculând cu ipocrizie grija PCR față de minorități ;
jubilând și felicitând guvernul pentru lichidarea partidului care
adusese Transilvania în România Întregită .]

< [...] PNT al lui Maniu , sub masca de partid pseudo-democrat ,
nu a fost altceva decât focarul unei instigații împotriva populației
conlocuitoare din Țara Românească.

*Adevărata lui față și-a arătat-o atunci când Armata Română , cot la
cot cu armata sovietică, a izgonit de pe teritoriul țării trupele hortisto-
hitleriste. [...] gărzile lui Iuliu Maniu au trecut la atac și, la halta
Seacă, Dominic și alte localități, au masacrat , au omorât
populația pașnică. Prin dizolvarea acestui partid, s-a înlăturat o
piedică serioasă în calea progresului și a înfrățirii între poporul
român și popoarele conlocuitoare .*

*În numele Uniunii Populare Maghiare, felicităm pe dl ministru de
Interne Teohari Georgescu (aplauze puternice)și salutăm
hotărârea guvernului de a dizolva PNT -Iuliu Maniu >(aplauze
puternice)*

GUVERN Petru Groza (-III -) : 30 dec.'47-14 apr.'48

1948

GUVERN Petru Groza (-IV-) : 15 apr.'48-2 iun.'52)

/ 12 dec.'48 :Rezoluție a CC al PCR în problema națională

BP al CC al PCR a adoptat .

[LD vezi tabelele ,pe minorități ,supuse genocidului]

1950

/lan.50 .HCM / MAI - Decret342 / Ordine / Ordonanțe : pedepsele
administrative

[LD: Pe baza acestei *Hotărâri de Guvern*, Ministerul de Interne a

emis **Decretul** și mai multe **Ordonanțe** (cu o procedură copiată după un "model" NKVD) pe baza cărora urmau să fie arestați cei ce <*primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară și construirea socialismului sau care defăimează puterea de stat și organele sale, dacă faptele lor nu constituie infracțiuni* >.

Cei presupuși <*dușman*> " ce nu intrau sub incidența infracțiunilor prevăzute în **Codul Penal** și nu puteau fi judecați și condamnați ,din lipsă de probe, să fie arestați pe baza acestui HCM.:Extrăgându-și legitimitatea din **HCM-ul din 3 ianuarie, Decretul și Ordinele** următoare au stat la baza sutelor de mii de "rețineri administrative " ,oameni închiși fără mandat și fără proces,pe baza "*listelor negre* " întocmite de organele puterii .
- Pentru arestarea rudelor demnitarilor a urmat un Ordin din aprilie 1952 .

- Pentru rearestarea celor închiși și eliberați pentru că au avut condamnări "*ușoare* " , a existat Decizia MAI nr 708/1952,conform căreia ,cel eliberat urma să facă a doua condamnare , ca *pedeapsă administrativă*).

[Vezi tablourile ,pe categoriile de victime]

Soarta a zeci de mii de oameni s-a hotărât pe linie administrativ-birocrațică . Direcția **Canalului Dunăre-Marea Neagră** cerea **Direcției de Anchete** a Securității, un anumit număr de brațe de muncă (necesarul zilnic ar fi fost de 40- 60.000 de salahori). **Direcția de Anchete** o defalca numeric și o dirija organelor regionale ca pe o "*normă de arestați* " Subordonații întocmeau și transmiteau liste cu "*contrarevoluționari* " [CR], *reacționari*", "*paraziți* " , "*dușmanii poporului* " .

O **Comisie** de 7 generali și colonei aproba lista, fixând durata pedepsei (între 12- 60 de luni) .**Apoi se proceda la arestări**. Dacă acțiunea depășea necesarul la Canal, **arestații** erau trimiși pe alte șantiere , munci agricole, mine ș.a

1952

GVERN Gheorghe Georghiu-Dej .2 iun.'52 -remaniere ;24 ian.'53-19 mart.'57

1956

/ 14-25 febr.'56.Congresul XX al PCUS

Nichita Hruscirov a prezentat "*Raportul secret*" în care erau demascate cultul personalității lui Stalin și atrocitățile ordonate

de el.*

-----
* În România, după **moartea lui Stalin** ('53) și **condamnarea stalinismului** în URSS('56)

Dej s-a folosit de "destalinizare", pentru a **elimina din conducerea PMR rivalii politici.**

- **Raportul** lui Hrusciov și **Comunicatul** congresului PCUS de **condamnare a cultului personalității** a fost publicat de " **Scânteia**" cu întârziere (3 iul.'56)

- Ar fi existat și un **Decret de grațiere** pentru "**manifestări antistaliniste**" care nu mai erau considerate <**crime împotriva umanității**> și cei ce fuseseră condamnați pentru atari manifestări , **ar fi fost grațiați** (Critical literar **Alex.Ștefănescu** vorbește despre aceste grațieri ca fiind **rezultatul unei înțelegeri de la Geneva.** Printre cei eliberați atunci - afirmă el -fiind și **Ovidiu Papadima**)

/ 23 oct.-4 nov.'56 **Revoluția anticomunistă din Ungaria**

Înăbușită sângeros de către **Armata Roșie** .

Instalarea **regimului Ianos Kadar**

/ 27-29 dec.'56.Plenara CC al PMR : consecințele revoluției maghiare

În Plenară, **PCR au dezbătut consecințele revoluției maghiare** în rândul studenților, intelectualilor și membrilor de partid..

1957

GUVERN Chivu Stoica: 20 mart.'57-20 mart.'61

1961

GUVERN I.Gh.Maurer (- I -): 21 mart.'61-17 mart.'65

1968

/ 19 - 21 iun.'68 : noul Cod Penal

-Pe 19 iunie, proiectul este **adoptat de Plenara CC al PCR**

-Pe 21 iunie, **MAN I-a votat** .

[**LD: nu cunosc modificările aduse. Trebuie obligatoriu să-l procur**]

/ 24 iun.'68.Consfătuire CC al PCR: oameni de știință și cultură maghiari

/ 15 nov.'68.Consiliile oamenilor muncii de naționalitate

maghiară / germană

[LD: Se constituie în aceeași zi, cu **argumente, scop și forme de organizare similare.**

De altfel, în toată perioada de după 23 august '44 - **maghiarii activi ,germanii timorați** - s-au încadrat mersului epocii, având **exponenți pe ambele baricade.**

Din păcate , **sursele istoriografice accesibile**, mai ales la naționalitatea maghiară, **ne sunt limitate**, inaccesibile fiind în limba maghiară]

1972

/ **19 iul.'72.Conferința Națională a PCR : "omogenizarea populației "**

[LD: **Cercetează documentele conferinței** .: Unii consideră că atunci **Ceașescu ar fi lansat ideea asimilării minorităților naționale** [Cf. Romulus Rusan, *România în timpul războiului rece ...*]

1982

/ **Apr.'82.Nicolae Ceaușescu : regim de austeritate , pentru plata datoriei externe**

:[LD: În conjuncturi geo-politice schimbătoare, **voluntarist și dictatorial a apelat la aceste împrumuturi exorbitante**, pentru realizarea ambițiilor sale "faraonice" .

Voluntarist și dictatorial a hotărât **să grăbească achitarea lor** . Pentru a reuși acest lucru, **a impus românilor un regim de strictă austeritate** , pe care l-a denumit **<rationalizare >** dar care , în realitate, a luat **aspecte de insecuritate , deseori genocidare**. Statistici pentru a dovedi această realitate , nu avem.

Avem în schimb **amintirea acelor cazne și coșmaruri**, produse de "**raționalizare**": **reducerea produselor alimentare din comerț** - pâinea, laptele, carnea , ouăle, ș.a. - până la stadiul de înfometare , atât în orașe , cât și în mediul rural (*c.a.p-iștii* , sărăciți și siliți să fure) ; **reducerea agentului termic** ,până la **înghețarea caloriferelor** (acasă , la serviciu , în spitale, în creșe, în școli, în căminele studentești , în instituțiile publice, în sălile de spectacol) ; **reducerea energiei electrice** , până la oprirea sursei (cf. unor programe speciale) ; **reducerea mijloacelor de transport în comun** - trenuri, autobuze, tramvaie- deplasarea între localități , dar și în orașe , devenind o mare problemă ; **reducerea programelor TV** - până la ridicolul celor 2 ore de transmisiune ; ș.a., ș.a.

Rezultatul acestor măsuri ? : **radicalizarea nemulțumirii populare** .

]

[Vezi la **Bibliografie** : **Memorii și Jurnale**]

Guvern Constantin Dăscălescu (-I -) (21 mai.'82- 28 mart.'85)

- **Eugen Proca**- ministrul *Sănătății*

-**George Homoștean** - *Interne* ; **Gheorghe Chivulescu** - *Justiție* ;

Tudor Postelnicu - șeful *Departamentului Securității Statului*

Maxim Bergheanu - *Muncă* ;

/ 14 iul.'82.< **Programul de alimentație științifică a populației** >

[LD: o altă mostră de ipocrizie și manipulare grosolană .Cu o pretinsă grijă pentru sănătatea populației - susținută cu "**argumente științifice medicale**" , **o drastică raționalizare a alimentelor de bază** (trimise masiv la export , pentru "**plata datoriei externe**").

1985

/ 13 ian.'85.CPEx: **Programul energetic : România în frig și întuneric**

[LD: fără exagerare : este iarna când în case, școli, birouri ,spitale ,maternități , la teatru sau în biserici oamenii au fost **siliți să stea îmbrăcați în paltoane, cu căciuli în cap, cu mănuși și păslari** , iar, la respirație, le ieșeau aburii din gură.Iar la citit, au fost la mare căutare **lămpile cu gaz și lumânările** .Cum au supraviețuit bătrânii, copiii și bolnavii ?**Statisticile sunt mute.**]

Programul pretins de <**asigurarea producției de energie și folosirea ei rațională**> , a prevăzut **măsuri drastice și obligatorii pentru economisirea energiei electrice** .

Printre altele , programul a pretins: **reducerea iluminatului public** cu 50 % (străzi și orașe în întuneric) ; **interzicerea aparaturii electrice** pentru încălzire sau gătit (în birouri și apartamente fără căldură și fără gaz) ; **eșalonarea consumului** pe 3 schimburi ; **dumineca lucrătoare** ; **închiderea localurilor publice la ora 21** (cu modificarea orelor de spectacol și la restaurant) ; **interzicerea firmelor luminoase** (pentru că reclame nu prea existau)

Guvern Constantin Dăscălescu (-II -) , 29 mart.1985-22 dec.'89 .

[LD: **Ultimul guvern al regimului Nicolae Ceaușescu** , format din peste **60 de miniștri , viceministri, subsecretari de stat ,președinți de comisii și comitete** .
Deasupra acestor "**executanți**" - pe care **Nicolae Ceaușescu îi**

rotea când și cum vrea - trebuie avută în vedere **piramida nomenclaturii PCR** : centrală, județeană , municipală, comunală . Cei ce-am trăit atunci , nu putem uita "**secretarul BOB**" omnipotent în instituții, întreprinderi economice ,CAP, școli , academii, universități ș.a ș.a .

Pe la vreun minister, și vreun reprezentant al "**minorităților naționale**" , ca să se vadă cât de democratic e regimul.

Subordonând discreționar celorlalte "**puteri - legislativă și juridică - și instituțiile publice**

- administrative ,economice, financiare,militare, culturale ș.a . ș.a. se poate evalua **imensul mecanism birocratic** pe care s-a sprijinit **regimul totalitar comunist.**

[Vezi tabloul **Cronologia genocidului -context, legislație, etape**]

- 7 vice miniștri :printre ei, **Ludovic Fazekaș**

- La **Agricultură și Industrie Alimentară** - **Ferdinand Nagy** ,

LD: REFLECȚII și MEDITAȚII

[LD: Nov.2008: ce-au făcut ungurii ?]

[LD:semnalez faptul că **materialul istoriografic și memorialistic** în ce-i privește pe ungurii din România interbelică și din timpul regimului comunist **ne este inaccesibil** (limba maghiară)

UDMR-ul nu pare preocupat de problematica "procesului comunist", nici în ce privește răspunderea nomenclaturii -în PCR, în instituțiile guvernamentale , în administrație , în **Securitate**, în **Parlament** și în **instituțiile cu specific minoritar** - nici în ce privește **victimele regimului.**

În demersul prezent ,**nu abordăm** probleme legate de **filonul iredentist maghiar** din Transilvania, manifestat atât în interbelic cât și în timpul războiului, deși **ele s-au intersectat**

,mai bine zis au fost **exploatate și manipulate de structurile sovietice (armată, KGB) și de comuniști(unguri, români)**

Vom urmări ,cu precădere , **atitudinea față de regimul comunist și reacția represivă față de opozanți.** În această categorie trebuie plasată și înțeleasă atitudinea unor reprezentanți ai populației maghiare din România, fie ei **oameni politici, proprietari , intelectuali sau ierarhi ai bisericilor maghiare .**]

[LD : 1 dec.'08 : ungurii din Transilvania ?]

[LD :spațiul și tema nu ne îngăduie aprofundarea evoluției acestei minorități naționale **înainte și după 23 august'44 .**

Istoriografia comunistă , din varii motive, **a falsificat masiv cele trei serii de vectori** prin intersectarea cărora s-a produs **sfârșitul**

primului război mondial : destrămarea imperiului austro-ungar - desăvârșirea statului național unitar român - revoluția bolșevică din Ungaria (condusă de Bella Kuhn) înăbușită de armata română.

Istoriografia comunistă, din varii considerente , a falsificat și bălmojit - să ne fie scuzată expresia - traiectoria MADOSZ, organizație comunistă iredentistă maghiară din PCR , similară cu alte organizații iredentiste ale minorităților naționale (bulgari, ucraineni ș.a) creată din ordinul și directivele Kremlinului . În strategia Kominternului ,aceste organizații centrifuge trebuiau să contribuie la ruperea Basarabiei, Bucovinei , Dobrogei și Transilvaniei - abia reunite într-un stat unitar - din trupul României "imperialiste".

Este cunoscutul punct 3 al condițiilor impuse tuturor partidelor comuniste din estul și sud-estul Europei ,la afilierea la Internaționala a III-a (comunistă) .

Este cunoscuta teză (sarcină) asumată de **Partidului Comunist din România** , de a lupta pentru <**autonomia Transilvaniei până la despărțirea de statul român** > ,adoptată și menținută la toate congresele PCR din interbelic.

Atragem atenția asupra unui "**amănunt**" foarte important : în concepția kominternistă, **autonomia și despărțirea de statul român , nu viza reanexarea Transilvaniei la Ungaria** (stat considerat ,și el, imperialist, revizionist , reacționar, fascist etc).

Ea viza - în formulele "internaționalismului proletar " - să devină parte a "popoarelor eliberate " de sub "jugul imperialist " , cu perspectiva înglobării în URSS (eventual Ucraina Sovietică)

Despre acest "**iredentism**" era vorba, în cazul Madosz-ului ,și există episoade foarte tulburi (petrecute în sept-oct.'44 , în lunile eliberării Transilvaniei) care conduc spre urmărirea de către **Armata Roșie** de ocupație a unei atari "**rezolvări**" .]

[LD: 28 apr.2009 : MADOSZ -comuniștii maghari]

MADOSZ = o singură conduită pentru maghiarii din România ? Se continuă politica maghiarilor din interbelic ? Este acesta specificul lor ? La alegerile din 19 nov.'46, **Uniunea Populară Maghiară a ocupat locul III** (după BPD și PNȚ) , trimițând în parlament **29 deputați.**

După aderarea la **BPD** (13 febr.'47) ce-au mai făcut ?

Regiunea autonomă maghiară - cum ? când ? de ce ?

UDMR- continuă tradiția politică a **MADOSZ** ?

De ce **subiectul continuă să fie "delicat" , ocolit, omis, ?!**]

[5 mai 2009 : maghiarii și comunismul]

[LD: La TVR -1, la emisiunea pentru minorități, prind un fragment dintr-un reportaj despre învățământul universitar maghiar. **Un colț de cortină se ridică de pe istoria minorității maghiare ... fără ca să fie contextualizate** .Constat **continuitatea unui teme obsedante** pentru maghiari în interbelic **- "spiritul transilvan" - și o viziune nostalgic revizionistă, resentimatară - firească până la un punct !** - .]

Un universitar (nu știu cine) spune :Este grav că nu se scrie nimic despre **tragedia ungarilor din România din 1959. "Spiritul transilvan"** a primit o mare lovitură sub comunism.

"Multiculturalismul " cu care se laudă majoritarii, a însemnat **înfrângerea culturii maghiare .**

În 1918, universitatea maghiară a primit o mare lovitură ; **Tratatul de la Trianon** , a însemnat o bruscă ruptură de cultura patriei-mamă .

Pentru puțină vreme, **Dictatul de la Viena ...**

Anul 1945, a fost un **an de cumpănă** pentru maghiari . Apoi Regele Mihai a semnat **Decretul de înființare** a Univ. Maghiare de stat . În 1949, au început persecuțiile . Rectorul Univ. a fost arestat ; alți profesori au fost dați afară .

În 1956, a venit un **"început promițător"** , un **"an transilvan "** : s-au făcut schimburi de studenți cu Ungaria și URSS ; s-a ales o nouă conducere ; studenții și-au onorat predecesorii ...

Pe 12 nov.'56, au obținut **autonomie universitară** ; **revoluția din Ungaria** a adus un val de simpatie pentru maghari ...

...Apoi a început **represiunea ...** Pe **12 dec.'56 - arestări masive - procese și condamnări...**

2/3 nov.'56 , o noapte tragică .

În 1958, deși armata sovietică a părăsit România, **persecuțiile au continuat** (dă exemple, nume, nu le pot nota) **Ianos Kadar vizita România** : el a lăsat de izbeliște pe ungurii din România.

EXEMPLE DE VICTIME

[LD: din cele **peste 2 milioane de victime**, **am extras** [de fiecare dată , cu strângere de inimă pentru cei nepomeniți] **cazurile care să îngăduie percepția corectă a substratului ideologic și politic al genocidului comunist, a mecanismelor terorii , a metodelor experimentate , ș.a.]**

Dicționarele lui Cicerone Ionițoiu (format carte - editura "**Mașina de scris**" ; format electronic la **www.procesulcomunismului.com**) ;

Lucia Hossu -Longin ,**Memorialul Durerii ; Documente ,**

Memorialistică , Istoriografie ,Biografii , Procese, Cazuri , (vezi la **Bibliografie**) ;**Documentare, Interviuri ,Dezbateri Radio ,TV ;**

Presă , s-au așezat pe rafturile **unei veritabile BIBLIOTECI** dedicate

acestei **monstruoase crime colective** prin care a trecut poporul român. Ca orice bibliotecă, ea va fi îmbogățită pe măsură ce arhivele - încă ferecate - se vor deschide.]

B.

-Balogh , Edgar

Scriitor și profesor de l. maghiară. **Condamnat** în 1957, **închis la Gherla.**

-Balogh , Felician

Din Reșița . **Condamnat** în perioada 1950-'51, a trecut prin închisorile din Cluj, Ghencea, și Mărgineni .

-Balogh , Oszkar

Din Sibiu. **Arestat în 1959**, a murit în același an

-Balogh , Tiberiu

Din Cluj. **Omorât în ancheta** de la Securitate, în 1948.

-Bartolossy

Teolog ungar. **Condamnat** pentru încercarea de trecere ilegală a frontierei . **Închis la Gherla.**

-Bayco , Sigismund S

Din Covasna. **A murit la Poarta Albă** , pe 2 sept. 1951

-Bayer , Francisc

Din Timișoara. Țăran tânăr, n. în 1929, pedepsit în 1951 cu **domiciliu forțat în Bărăgan**,

-Bayusz , Anton

Arestat în 1948, **mort în 1949, la Gherla**

-Beneke , Ladislau G.

Moșier din Moacșa (Covasna). A murit în închisoare, în 1953.

-Berde, Andras , I

Țărn din Ozun (Covasna) Arestat pe 20 sept. 1951, închis 2 ani la Gherla, eliberat pe 11 mai 1954.

-Berde, Istvan Ștefan, I

Țăran din Ozun (probabil frate cu Andras) arestat în 17 oct. 1958,

condamnat la 10 ani muncă silnică,deoarece pe 8 oct.'58 criticase colectivizarea.

-Bethlen , Gyorgy

Om politic maghiar în România interbelică , **parlamentar în majoritatea legislaturilor , șeful PNM .Arestat și condamnat , "contele" maghiar** a suportat restriștile închisorilor Jilava și Aiud.
Om politic maghiar în România interbelică , **parlamentar în majoritatea legislaturilor , șeful PNM .Arestat și condamnat , "contele" maghiar** a suportat restriștile închisorilor Jilava și Aiud.

-Bethlendi , Francisc

Din Huedin.**A fost arestat în 1950 și a murit în închisoare .**

-Both, Benedek,Gh.

Țăran din Zăbala (Covasna).**A murit pe 25 aug.1959, în închisoarea din Târgu Ocna .**

C.

-Csabo , Alexandru

Avocat în Baia Mare.**Arestat** la 15 august 1952.**A murit la 23 dec.1953**, în lagărul de la Galeș.

-Csak, Ladislau

Țăran din Belifor (Bihor) **Împușcat** la 1 februarie 1949,în timpul **răscoalei țărănești din comună** , împotriva predării cotelor agricole obligatorii .

-Csergo, Vilmos

Țăran din Lăzarea (Harghita).**Arestat** în 21 iunie 1949, pentru "*instigare publică* " . **A murit în penitenciarul Gherla, la 1 ian.1953.**

-Csih, Kalman

Preot reformat.N.în 1929, la Arad.**Arestat** în 1957,**condamnat la 10 ani închisoare** , pentru "*omisiune de denunț* ".

D.

-David, Iuliu

Asistent universitar la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj. N. în 1928, la Araci-Vâlcele (Covasna) **Arestat** la 12 martie 1957 , **condamnat la 7 ani închisoare** , pentru organizarea unei manifestații "*contrarevoluționare*".

- Dârlea, Nagy Iosif.

N.în 1929, în Ungaria. Arestat .La 15 apr.1960 , a fost **condamnat la moarte. Executat pe 15 iulie 1960.**

-Debossy , Iuliu

Comerciant ,n.în 1911.**Arestat** la 25 sept.1945, pentru tentativă de trecere a frontierei . **Omorât la 1 ian.1946** , în timpul anchetei ,la Timișoara.

-Deske , Andras I.

Moșier. N în 1888,în Moacșa -Covasna.În 1949, **arestat , cu averea confiscată, cu domiciliu obligatoriu, a murit în 1956 .**

-Dienes , Jenó L.

N.în 1876, în Târgul Secuiesc (Covasna) **Arestat .Condamnat** pentru "*instigare publică* " .A murit în 1946, în detenție.

-Dobre, Jenó

Preot reformat. Prof.de istoria religiilor la Universitatea Boliay din Cluj. În 1956, a fost **arestat și condamnat** .Detenția la penitenciarul Gherla.

-Dondoczi , Francisc

Țăran din Turda, n. în 1871. **Arestat , condamnat .A murit în 1947,** la Aiud , la 72 de ani .

-Drexler , Geza Antoniu Alexandru

N.în 1891 , la Timișoara **Arestat și condamnat pentru spionaj** în favoarea Ungariei . **Decedat în detenție.** Decesul s-a comunicat familiei în 1971.

-Drobny , Heinrich

Student. Arestat și acuzat pentru o manifestație studentească de solidaritate cu rev. din Ungaria,la Timișoara. **Torturat** de Securitate în timpul anchetei **.Condamnat la 6 ani închisoare , închis la penitenciarul Gherla.**

-Drohobetschi , Anton-Atila

Membru al org.catolice "*Leitz* " . **Arestat și torturat** la Securitatea din Cluj.Ajuns la Gherla, a fost **torturat de echipele de "reeducare"** (Popa Țanu , Morărescu ș.a).În procesul intentat tortionarilor de la Pitești și Gherla , a fost martor al acuzării .

F.

-Farcaș , Ladislau

Moșier, n.în 1893, în Regin (Murș).Arestat .Condamnat la închisoare. **A murit în detenție, la 7 martie 1957.**

-Farcaș , Rozalia C.

Învățătoare , n.în 1908 , la Turda(Cluj . A predat la Turda, Tg.Mureș și Cluj. În 1951 , s-a stabilit la București. Arestată în noaptea de 17 / 18 mart.1961.**Anchetată la Securitatea -Uranus**, pentru că ar fi denigrat viața din România elogiind viața din Occident. Condamnată la 5 ani închisoare (sentința nr.266 /4 sept.1961).**Închisă la Jilava și Miercurea Ciuc. Grațiată cu Decretul din 5 martie 1963.**După "*eliberare*" ,a fost angajată ca muncitoare necalificată la întreprinderea "*Suveica*" , din București.

-Farkaș, Leonard

Moșier, n.în 1900, în fosta Austro-Ungarie. **Arestat, a murit în detenție**, în 1963.

-Fazekaș , Laszlo

Arestat într-un **lot de maghiari** din Brașov. **Condamnat la muncă silnică**, în 1959.

La un moment dat , era în **lagărul de exterminare de la Grindu**,grav bolnav de tuberculoză .

-Fazekaș , Francisc

Tăbăcar(38 ani) ,n.din Tg.Mureș. **Împușcat mortal**, la 31 oct.1944 , de sovietici în timp ce încerca să dea jos drapelul sovietic de pe clădirea primăriei.

-Ferenczyi, Francisc

N.în 1911, în Suseni -Harghita. În toamna 1959,a criticat colectivizarea. **Arestat la 21 sept.'59**,torturat la Securitatea din Tg.Mureș, **condamnat la 4 ani închisoare** (sentința nr.154 /1960), pentru "*uneltire contra ordinii publice*" .

- Franyo, Zoltan

Poet și traducător de l.maghiară, n. în 1887 , la Marghita - Bihor.**Arestat** .

G.

-Gall, Francisc Fr.

N.în 1892, la Cluj.**Arestat , condamnat la închisoare** pentru " *crime de război*" . **A murit în timpul detenției** .Decesul a fost anunțat familiei abia în 1967.

-Gergely, Arpad

Muncitor în Brașov.Participant la revolta anticomunistă din 15 nov.1987. **Arestat , condamnat la 1 an și 6 luni închisoare** .

-Geza ,Pa'ska'ndi

Poet, prozator și dramaturg de l.maghiară(piesele sale s-au jucat în Ungaria, Anglia și SUA) . N.în 1928, în com.Araci - Covasna.Absolvent al Facultății de Limbă și Literatură Maghiară, la Universitatea Boliay -Cluj.

Arestat în 1957, pentru participare la organizarea Asociațiilor studențești de la Universitatea Boliay.În timpul procesului, i-a apărut romanul "**Pasărea purpurie**" , **interzisă și dată la topit** .

A fost închis în penitenciarul din Cluj, Gherla și lagărele din Delta Dunării și Balta Brăilei . **Eliberat în 1964** (*Decretul 411*).

-Gherghely, Andras

Participant la revolta anticomunistă de la 15 nov.1987, din Brașov.**Arestat .Torturat** în anchetă .**Condamnat la 2 ani închisoare** (sentința nr.2.823 /3 dec.1987 , **președ. de Complet, Gheorghe Pană**).

-Gyarfas , Elemer C.

Personalitate marcantă maghiară din Ardeal, avocat și agricultor :N.în 1884, la Boziaș (Târnava -Mică).Studiile la Cluj și Budapesta ;doctorat în Drept și Științe Politice la Paris ; comite suprem (prefect) al jud.Târnava -Mică înainte de 1918 ;președintele *Consiliului diecezan romano-catolic* **Membru al Partidului Maghiar ,deputat și senator** de Ciuc în legislaturile interbelice.

Autor al unor lucrări privind problematica istorică , economică și confesională din Ardeal (*Erdelyi Problemay* , Cluj, 1923; *L'eglise catholique en Transylvanie* , Dicsânmartin, 1923;*Cursul leului și criza financiară* , 1924 ;*Dreptul de alegere al episcopilor* , Cluj, 1929,ș.a.

Arestat în 1945.**Judecat și achitat** la 28 iunie 1946 ,după ce **acuzatul murise în timpul anchetei** .

H.

-Hajdu , Erzsabet M.

Călugăriță, n.în 1915, în satul Mădăraș, com.Dănești - Harghita.**Arestată** pe 16 dec.1961. **Condamnată la 2 ani închisoare** ,pentru "*uneltire contra ordinii sociale*" .**Închisă** la penitenciarele Miercurea Ciuc și Oradea, **a murit pe 24 apr.1963, în detenție.**

-Hajdu , Iosif P.

Țăran în satul Ileni, com.Mândra -Brașov, n.în 1879 , în Sânmartin-Harghita. **Arestat** la 1 nov.1959.**Torturat 6 luni** la Securitatea din Brașov. **Condamnat la 4 ani închisoare** de Tribunalul Militar-Brașov, pentru "*uneltire contra ordinii sociale*" . **A murit la 26 aprilie 1960** , la penitenciarul Gherla , în urma torturilor din timpul anchetei.

-Hajek , Zoltan

Din orașul Cluj. **Arestat** în 1949, **condamnat la închisoare**, pentru legăturile cu cardinalul Mindszenty (din Ungaria).**Închis la Gherla, a murit în iarna 1950**, din cauza torturilor la care a fost supus de echipa de "*reeducare*" condusă de Țurcanu .

-Harasztai , Gabor Bela B.

Moșier din Satu Mare, n.în 1905.**Arestat** în 1949.Pedepsit cu domiciliu obligatoriu . **A murit** în timpul executării pedepsei .

-Huszar, Iosif

N.în 1913, în Austria.Stabilit la Tg.Mureș.**Arestat** la 16 sept.1957 .**Condamnat la moarte . Executat în 1958.**

- Huszar , Ioska

Din Arad.**Arestat .Judecat** în "*lotul Szoboszlai*".**Condamnat la închisoare.**

J.

-Jordaki , Lajos

Prof. la Univ."*Babeș-Bolyai*" din Cluj. **Arestat în 1949, judecat și condamnat** , cu un grup de 4 persoane ,sub acuzația de "*cosmopolitism-naționalism burghez*"

K.

-Kacso , Justina

Din Târgu Mureș , n.în 1905.**Arestată** în 1956 ; **anchetată** la Securitatea din Tg.Mureș ; **condamnată la 6 ani închisoare** de Tribunalul Militar-Cluj (20 apr.1956), pentru popularizarea cărții "*Apariția Maicii Domnului*" de Lasalette. Închisă la penitenciarul din

Miercurea Ciuc

-Kapes , Francisc

Țăran din satul Berechiu, com.Apateu -Arad.**Arestat** pentru participarea la revolta țărănească contra colectivizării (1 aug.1949)
. **Condamnat la 4 ani închisoare** de Tribunalul Militar-Timișoara
. **Încarcerat** la penitenciarul din Arad, Timișoara, Gherla și lagărele de muncă forțată de la Canal.

-Karacsonyi , Ion / Karacsonyi, Iuliu / Karacsonyi ,Ștefan Șt. /

/Ion - lăcătuș din Teiuș (Alba).Arestat la 26 iul.1951 ; condamnat la închisoare de Tribunalul Militar-Cluj , pentru "*instigare*" .

Eliberat în 1955, a fost **rearestat la 30 mart.'57** ,după revoluția din Ungaria. **Condamnat la muncă silnică** ; trimis la muncă forțată la Canal ; "**grațiat**" în 1964,cu *Decretul 411*.

/ Iuliu -țăran din satul Șiștera , com.Cetariu -Bihor .**Arestat** la 9 febr.1952, pentru sprijinirea partizanilor ; **torturat** la Securitatea din Oradea; **condamnat la închisoare** de Tribunalul Militar-Cluj ; **închis** la Gherla și lagărul Peninsula . **Împușcat mortal în lagăr** , pe 11 febr.1953.

/Ștefan -funcționar din Arad, n.în 1908.Arestat ; condamnat la închisoare pentru "*instigare publică* ". **A murit în detenție** .

-Kardos ,Dezideriu / Kardos , Martin /

Țărani din Sânmartinu Maghiar, com.Uivar -Timiș .Strămutați pe 18 iunie 1951, cu **domiciliu obligatoriu pe 4 ani** ,în Bărăgan .

-Kato , Dezideriu

Moșier n.în Lugoș (Timiș) , în 1888.**Arestat la domiciliu** - fiind bătrân și bolnav - pe 3 martie 1949.**A murit în timpul detenției** ,pe 9 martie 1960.

-Kelemen , Carol C.

N.în 1908, în Marghita -Bihor.**Arestat în 1952**.Anchetat cu duritate, **a murit** la 31 august 1952, abia dus în lagărul de la Poarta Albă .

-Kelemen , Kalman / Kocza ,Anton Gheorghe /

Studenti la *Facultatea de Filozofie-Istorie* a univ."*Babeș-Bolyai*" din Cluj. **Arestați** pe 18 nov.1956 , pentru că , împreună cu alți **colegi**, a întocmit un program de revendicări studențești (asemănător cu cel de la Timișoara) . **Condamnați la 3 ani muncă silnică** (sentința nr.722 /22 apr.1957) de Tribunalul Militar-Cluj.

Pedepsit cu **munca forțată** în lagărele din bălțile Dunării.

După eliberare, încă **2 ani domiciliu obligatoriu** .

-Kendeffi ,Nicolae / Carol -fiu /

Fost conte, grof, din com.Sântămărie Orlea -Hunedoara .**Arestat pentru confiscarea averii** . Fiul, condamnat în 1949 , printr-o înscenare (tentativă de trecere frauduloasă a frontierei) , închis la Gherla.

-Kenez , Emerich I.

Muncitor în Oradea (Bihor), n.în 1890 .**Arestat în 1951** ; condamnat de Tribunalul Militar-Cluj .

A murit pe 3 august 1953, din cauza condițiilor de decimare prin muncă impuse de comandantul Fecioru ,în lagărul de la Poarta Albă.

-Keres ,

Industriaș din Mediaș-Sibiu .**Arestat în 1949** pentru a i se putea confisca averea.

-Keresteș , Ștefan

Ceasornicar -bijutier în Teiuș-Alba.**Arestat** pe 28 apr.1952 de Securitatea din Brașov .

Condamnat la 22 ani închisoare ;trecut prin penitenciarele din Deva, Alba Iulia, Jilava, Gherla, și lagărele din Poarta Albă și Peninsula."**Grațiat**" în 1964, cu *Decretul 411* .

-Kiak, Laczi .

Măcelar din satul Belfir , com.Tinca-Bihor.**Împușcat** pe 3 august 1949 ,în timpul **revoltei țărănești din comună** împotriva colectivizării .

-Kiraly ,Iuliu I.

Lăcătuș în com.Negrești, n.în 1920.**Arestat** în 11 ian.1957, a reușit să evadeze din celulele Securității din Satu Mare.**Prins și rearestat** ; condamnat la închisoare .

A murit la Gherla, pe 2 august 1958.

-Kiss, Elisabeta, I.

Din satul Sudărău, com.Santău -Satu Mare.**Arestată** la 12 dec.1958;condamnată la închisoare pentru "*propagandă împotriva regimului* " .**A murit pe 1 iul.1960** , în timpul detenției, în penitenciarul din Alba Iulia.

-Kiss ,Emeric

Salariat la *Ministerul de Finanțe*. **Arestat** și condamnat în 1952, în **lotul "Vasile Luca"** .

-Kiss ,Iosif Gh.

Țăran din Hodos -Bihor, n.în 1928. **Arestat și împușcat mortal** ,la 1 aug.'50 ,sub pretextul fugii de sub escortă .

-Kiss,Ștefan

Țăran din Vărgata-Mureș. **Împușcat mortal** , la 20 iulie 1950, lângă com.Vadu.

-Kisvaradi [Balasz],Magdalena

Soră medicală în Cluj, n.în 1921. **Arestată** în 1958, **condamnată la 8 ani închisoare** de Tribunalul Militar-Cluj. Detenția în penitenciarele din Miercurea Ciuc și Oradea.

"Grațiată" în 1964 , cu *Decretul 411*

- Konya ,Ștefan Em.

Avocat în Târgu Mureș, n.în 1915,la Gheorghieni -Harghita . **Arestat** în 1956 ; **judecat** în "**complotul anticomunist**" din Târgu Mureș . **Condamnat la moarte** . **Executat la penitenciarul din Timișoara** , pe 1 sept.1958 (deces înregistrat la *Oficiul Stării Civile* din Timișoara abia în 15 sept.1962).

- Kovacs ,Andrei

Din satul Virișmort, com.Bocicoiu Mare-Maramureș. **Arestat în 1950**, împreună **cu mai mulți consăteni** , pentru împotrivire la abuzurile autorităților comuniste. **Torturat în anchetă** la Securitatea din Timișoara ; **condamnat la 8 ani închisoare** de Tribunalul Militar-Timișoara. **Încarcerat** în penitenciarele din Lugoj,Caransebeș, Jilava, Gherla, Aiud. **Eliberat în 1957.**

-Kovacs,Andrei I

N.în 1907, în satul Tetișu ,com.Fildu de Jos-Sălaj . **Arestat** la 21 febr.1946 ,acuzat de **crime de război în timpul ocupației maghiare** , în Nordul Transilvaniei (1940-'44). **Condamnat la muncă silnică pe viață** , a murit pe **6 oct.1947, la Aiud.**

-Kovacs ,Benianim,P.

Din satul Cinta, com.Crăciunești-Mureș, n.în 1892. **Arestat** la 1 iunie 1951; **torturat** la Securitatea din Târgu Mureș, unde i s-a întocmit un dosar (cu probe și mărturii false) pentru "**activitate dușmănoasă regimului, sub acoperire religioasă**". **Judecat și condamnat de**

Tribunalul Militar -Cluj.**A murit la 24 nov.'51**, în timpul detenției, la Văcărești.

-Kovacs ,Geza Fr.

Zidar din com.Secuieni-Harghita, n.în 1928.**Arestat** pe 11 sept.1957 ;**torturat** la Securitatea din Târgu Mureș ; **condamnat** de Tribunalul Militar -Cluj , pentru "*instigare publică* " **A murit la 21 dec.1958**, la Gherla, din cauza torturilor la care îl supusese **comandantul Goiciu Petre**.

- Kovacs ,Mihai I.

Din Șimleul Silvaniei -Sălaj, n.în 1894.**Arestat** la 20 decembrie 1945, pentru activitatea din timpul ocupației maghiare în Transilvania de Nord (1940-'44).**Condamnat la 5 ani închisoare** (sentința nr.8 /31 mai 1946) de *Tribunalul Poporului* - Cluj.
A murit la 29 august 1948, în timpul detenției, la Aiud .

-Kovacs ,Ștefan M.

Țăran din satul Șilea, com.Magherani -Mureș.**Arestat** la 18 apr.1951 de Securitatea din Târgu Mureș ;**condamnat** de Tribunalul Militar-Cluj , pentru "*activitate dușmănoasă contra regimului sub acoperire religioasă* ".**A murit pe 12 iulie 1954** ,în timpul detenției .

-Kun ,Atila

Medic.**Arestat și condamnat la 3 ani închisoare , în 1987** , pentru că a refuzat să elibereze un certificat de deces pentru un deținut politic omorât prin tortură în timpul anchetei .

-Kurko, Giarfas

Muncitor , comunist din ilegalitate (președ. MADOSZ).**Deputat în alegerile din 19 nov.1946**. În 1956, la căderea regimului Racotzi în Ungaria, a fost **arestat și condamnat la 20 ani închisoare** , pentru "*înaltă trădare*" .

L.

-Lakatoș , Francisc

Notar în Marghita (?) , n.în 1888.**Arestat, a murit în timpul detenției**, pe 4 ian.1947, la Aiud.

-Lakatoș ,Geza

Din Marghita -Bihor, n.în 1900.**Arestat în 1952 pentru activitate iredentistă**. Mort în penitenciarul Văcărești, pe 11 martie 1953.

-Lakatoș ,Ludovic

Din Harghita .**Arestat în 1952 .A murit în lagărul de la Poarta Albă** , pe 3 nov.1952.

-Lakatoș [Lăcătuș] ,Ștefan

Tipograf, membru PSD- Titel Petrescu (președ. org.maghiare din Cluj) , **deputat de Cluj** în alegerile din 19 nov.1946.**Arestat în 1948**, cu cei din conducerea PSD-Titel Petrescu , pentru refuzul de a accepta unificarea cu PCR .

-Laszlo , Martin Șt.

Țăran din Sâniob, com.Ciuhoi -Bihor.**Arestat în 1952, condamnat la 1 an și 2 luni închisoare** . Detenția în lagărul de muncă forțată de la Salcia.

-Loy,Emeric /Loy Gyurko /

Frați din orașul Brașov .**Arestați și condamnați la închisoare** în 1948. Deținuți în penitenciarele Codlea, Gherla și Grindu (Delta Dunării) .

-Luca [Luka Laszlo] ,Vasile

/* Vasile Luca (Luca Laszlo) (1898-1960) .

Muncitor de origine maghiară (secui) . În 1919, a luptat într-un **detașament secuiesc împotriva Republicii Sovietice a lui Bela Kun**. S-a alăturat PCR după 1919, conducând **organizația din Brașov**. Ca **sindicalist și activist comunist** ,a fost deseori arestat : între 1924 -1927 ; a participat la pregătirile pentru greva de la Lupeni 1929 ; arestat între 1933-1938 ; 1938-1940 .

În 1940 , în timpul ultimatumului sovietic ,se găsea **închis la Cernăuți** .

A rămas în URSS și a devenit **deputat în Sovietul Suprem al RSS Ucrainene** .

În timpul războiului, a fost **colaborator apropiat al Anei Pauker** și a participat la **activitățile postului de transmisie radio al Cominternului " România Liberă"**.

S-a **căsătorit cu Ana Luca** - venită în URSS din Spania , unde lucrase în aparatul voluntar administrativ. **S-a întors în România o dată cu Ana Pauker** (sept.'44) , devenind unul din **membrii cvartetului dominant în PCR** .

În ian '46 , a fost la un pas de a fi **expulzat din România** , ca urmare a **planului lui Stalin de a "româniza" partidul** (Ana Pauker spre URSS, Luca spre Ungaria) .

Vice prim-ministru și ministru de Finanțe ('47-'52).

Acuzat de sabotarea reformei monetare , a fost **ținta atacului** orchestrat de **grupul Dej-Chișinevschi-Apostol-Borilă** , împotriva "**deviaționiștilor**" **Pauker-Luca -Teohari Georgescu** A fost **acuzat că a avut legături cu Siguranța** , în anii '30, acuzație acceptată cu o resemnare ciudată . **Interogată cu brutalitate , a cedat torturilor și a recunoscut cele mai aberante acuzații** . Printre acestea , **a acuzat-o pe Ana Pauker de "naționalism sionist"** .

Prăbușit nervos și moral , a trimis **din închisoarea Sighet** numeroase **scrisori lui Dej**, jurându-i credință nelimitată . Pe marginea uneia dintre scrisori , Dej a scris : "**Același porc bătrân și fățarnic învederat**".Soția sa , Ana Luca , a făcut și ea pușcărie solitară .

Luca a fost reabilitat postum, în 1968 .

/** Vladimir Tismăneanu : N.în 1898.Comunist din ilegalitate,și-a desăvârșit pregătirea ideologică în URSS , fiind un "cominternist" standard .S-a întors în țară , împreună cu Ana Pauker .intrând în nucleul dur al PCR.La Conferința PCR din 17-22 oct.'45 - la sugestia Moscovei - a fost ales în CC al PCR, în Biroul Politic și a fost desemnat secretar (alături de Dej-secretar general , Ana Pauker, Teohari Georgescu) .

Ministru în **al II-lea guvern Petru Groza** (1 dec.'46-29 dec.'47) , înlocuindu-l **la Finanțe** pe demisionarul tătarăscian Alexandrini (5 nov.'47) .

Împreună cu Ana Pauker, a cerut (susținut) cu vehemență înlăturarea Regelui.

Și-a menținut **portofoliul Finanțelor** și în **gouv.III, IV -Petru Groza** (30 dec.'47-14 apr.'48 ; 15 apr.'48 -28 mai '52) .

A fost "**desărcinat**" ca "**deviaționist**" în mai 1952, o dată cu Ana Pauker,din ordinul (și după cel mai "**stalinist**" tipic) de către Gheorghiu Dej .

Arestat în 1952 și eliberat ; **rearestat** pe 14 august 1954 ; **condamnat la moarte** la 4 oct.'54,

pentru "**subminarea economiei naționale**" (președintele Completului de judecată a fost "**specialistul**" în atari procese, **Alexandru Voitinovici** , care i-a cerut lui Dej "**clemență**" , comutându-i pedeapsa în **muncă silnică pe viață** .

A fost închis la **Malmaison** (în timpul anchetei) , apoi la **penitenciarul din Râmnicu Sărat** , unde i s-a creat un "**regim privilegiat**" (celula fiind transformată în atelier de tâmplărie)

În martie 1963 -când închisoarea s-a desființat- a fost **transferat la Aiud** , **unde a murit pe 27 iulie 1963**.Astfel și-a sfârșit viața temutul Vasile Luca din primii ani ai "**revoluției antifasciste, antiimperialiste**" .

***VI.Tismăneanu: Ca și în cazul altor nomenclaturiști,unele informații

din **Adenda** lui Vladimir Tismăneanu întregesc biografia lui Vasile Luca :**muncitor** de origine maghiară, în 1918 /'19, a luptat în detașamentul secuiesc **împotriva Republicii Sovietice a lui Bela Kun** .

"*Convertit la bolșevism*" după 1919, a activat **în mișcarea comunistă și sindicală**, fiind arestat, condamnat și închis în repetate rânduri , în regimul românesc interbelic. Așa se explică faptul că **ultimatum-ul sovietic și pierderea nordului Bucovinei** (iunie '40) l-au găsit în închisoarea din Cernăuți .A rămas în "**noua patrie** " -**URSS** -devenind **deputat** în sovietul *Republicii Sovietice Ucrainene*.În timpul războiului ,a fost un **colaborator apropiat al Anei Pauker** (activând la Moscova) și s-a căsătorit cu **Elisabeta Luca** (luptătoare în *Brigăzile Internaționale* din Spania) .

S-a întors în România după 23 aug.'44 , o dată cu Ana Pauker , "devenind unul din membrii cvartetului dominant din PCR " .

Vladimir Tismăneanu atinge tangențial un **subiect "tabu"** în istoriografia românească (înainte și după 1989) pentru a nu fi interpretat ca fiind de natură "**naționalistă**", "**xenofobă**" .

El spune : "*În ianuarie 1946, ca și Ana Pauker , [Vasile Luca] se află la un pas de a fi expedit din România (ea spre URSS, el spre Ungaria); era vorba de planul lui Stalin de a accelera "românizarea partidului."*

Preponderența elementelor minoritare sau chiar cu cetățenie străină - maghiari, evrei, ucraineni, polonezi, bulgari - nu numai că nu poate fi negată,ci poate fi ilustrată cu listele nomenclurii din B.P. și CC al PCR între anii 1924-1944. Metodă "**internaționalistă**" încurajată (deseori impusă) de Moscova ,ea a mizat pe absența vreunei mentalități "**patriotice**" , facilitând **lansarea tezelor secesioniste** la adresa integrității hotarelor (acele *Rezoluții și Hotărâri adoptate la congresele ilegale ale PCR* care preconizau "**autodeterminarea până la despărțirea de statul român** " a **Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei și Cadrilaterului** , ca teritorii "anexate" de statul imperialist român în 1918.

Vasile Luca, alias Luca Laszlo, a susținut aceste lozinci și după 23 august 1944.

Câteva exemple:

...4 febr.'45.Întruniri FND în Capitală . La sala Marna , **Vasile Luca** spunea :<**Reacționarii din partidele istorice vorbesc și încearcă să dea lecții [...] ne atacă și spun că FND ar fi un singur partid și guvernarea unui singur partid înseamnă dictatură.[...]dar cine nu știe că Uniunea Sovietică , sub conducerea unui singur partid ,a eliberat atâtea popoare din lume ?**

Cine nu știe că Constituția stalinistă este cea mai democratică constituție din lume ? >

...6 august.'46.La un miting electoral : "[...] **poporul român trebuie să lichideze ultimele rămășițe morale și politice ale fascismului și sprijinitorii acestor rămășițe -clica reacționară manisto-brătienistă**" (București, stadionul Giulești).

-Lucaks ,Ștefan Ș .

Contabil , n.în 1920, la Tg.Mureș.**Arestat** în 1957 ,în "**complotul de la Tg.Mureș** " .**Condamnat la moarte** de Tribunalul Militar-Timișoara ; **executat** pe 1 sept.1958 , în penitenciarul Timișoara

M

-Marton, Aron A.

[LD:Atragem atenția cititorilor că nu ne-am propus să abordăm aici problema diferendului maghiar-român privind problema Transilvaniei , perpetuat în forme noi după terminarea războiului. Nu vom aborda nici problema loialității față de statul român.[La 7 apr.1946, adresase o Pastorală **Conferinței de Pace** de la Paris , cu privire la **<soarta de sclavie a ungarilor în România >** ; în 1947, afirmase : **<între români și unguri nu poate fi prietenie ,decât atunci când Ungaria va fi stăpâna întregului Ardeal >** ; în 1948, după abdicarea Regelui Mihai , organizase o procesiune a maghiarilor din Cluj sub deviza :**<A căzut monarhia, cade și România >**.] **Noi vom urmări** ,cu precădere , atitudinea față de regimul comunist și reacția represivă față de opozanți.]

Episcop romano-catolic , duhovnic și orator academic, cu funcții importante în ierarhia bisericii catolice maghiare din Ardeal ,în interbelic și în timpul războiului.

N.în 1896, în com.Sfântul Dominic (Ciuc) ;absolvent al *Academiei Teologice* din Alba Iulia , capelan în Ditrău și Gheorghieni ,prof. de *Religie* la Tg.Mureș .Hirotonisit preot în 1924 ;numit secretar al Episcopiei ,însărcinat cu păstoria studentimii romano-catolice din Cluj ('32) ;

director al *Reuniunii Catolice din Ardeal* ('34) ; vicar economic al parohiei romano-catolice din Cluj (' 36) ; administrator apostolic al *Diocezei* de Alba Iulia (sept.'38) ; **episcop** al *Diocezei* Alba Iulia , numit de Sf.Scaun , confirmat de regele Carol II , care l-a numit și "**senator de drept** " în Parlamentul FRN (1939-'40).

După 23 august'44, a **combătut ideologia marxistă** ,sfătuind credincioșii să nu se înscrie în organizațiile "*de stânga*" , întreținând o **atmosferă antisovietică și anticomunistă** ; la 23 febr. 1949, și-a manifestat **solidaritatea cu preoții greco-catolici arestați**.

Arestat în iunie 1949, în gara Teiuș ; **torturat în anchetă și după condamnare** în închisorile prin care a trecut - MAI, Jilava, și Sighet . **"Eliberat"** la 6 ian.1955;cu **domiciliu obligator** la Alba Iulia , **prelungit până în 1967** , prin **Decizii** succesive (nr.6826 /5 iun.'57 ;nr.6 596 /29 iun.'65 ;nr.6 599/5 iun.'66) , **semnate de Alexandru Drăghici** .

-Meleghaz , (?)

Membru PCR ,din conducerea regionalei Cluj.În 1956, după revoluția maghiară, a fost **arestat și condamnat** .Detenția în diverse penitenciare și lagărul de la Periprava.

-Meliusz ,Iozsef /soția / fiul /

Redactor la ziarul "*Elore* " (București), n.în 1909.Comunist din ilegalitate . Arestat în 1951 ,împreună cu soția .

El , acuzat de "*denigrare a elementului românesc* " , **condamnat la 3 ani muncă silnică**, executați în câteva pușcării, ajuns la Ocnele Mari
Ea - acuzată de colaborare cu serviciile de spionaj titoiste , **s-a sinucis în timpul anchetei** .

/Fiul - după tragedia părinților, a făcut un **grav dezechilibru psihic**.

-Meszaros ,Ion / Meszaros , Elisabeta /

Din satul Otelec , com.Uivar-Timiș.Cu **domiciliu obligatoriu** în Bărăgan , din 18 iunie 1951.

N.

-Nagy, Geza

Prof. la Liceul maghiar din Cluj, **cofondator** al rev.pro-horthyste "*Hitel* ". N.în 1914, în satul Eliseni, com.Secueni -Harghita.După 23 aug.'44, **s-a înscris în PCR** .

În 1952, exclus din partid ;**arestat și condamnat la muncă silnică** pentru **atitudine ostilă reformei monetare** (cf.*Decretului 190 / 22 martie 1952*); **eliberat în 1953**.

Rearestat la scurt timp ,pentru legături cu o organizație anticomunistă ; **condamnat la 2 ani închisoare** (*Sentița nr. 532 / 1953*) de Tribunalul Militar-Oradea, pentru "*omisiune de denunț* "

Eliberat după un an ;nepremit în învățământ ; supravegheat permanent de Securitate (pentru eventuale legături cu Ungaria).

-Nagy ,Jeno"

Bătrân de peste 70 de ani , **arestat în 1948** de Securitatea din Satu Mare pentru că ar fi afirmat că **armata sovietică este "o armată de**

tâlhari " .

-Nagy ,Iuhasz Gh.

N.în 1922, din Nădlag -Arad.**Arestat în 1947 ; condamnat la 4 ani închisoare** pentru "*tentativă de trecere ilegală a frontierei* " .Eliberat în 1951.

-Nagy, Laslo

N.în 914 ,din com. Sântana de Mureș -Mureș.**Împușcat de Securitate** la Curteni, pe 12 august 1950.

-Nagy, Ladislau

Student în Timișoara .**Arestat în nov.1956** ,pentru participare la **manifestațiile de solidaritate** cu revoluția anticomunistă din Ungaria.**Condamnat la 2 ani închisoare** de *Tribunalul Militar - Timișoara* (dec.'56) Detenția la închisoarea "*Popa Șapcă*" din Timișoara și Gherla.

-Nagy, Nicolae

Student la *Facultatea de medicină veterinară* din Timișoara . **Arestat în nov.1956** ,pentru participare la **manifestațiile de solidaritate** cu revoluția anticomunistă din Ungaria.

Condamnat la 2 ani închisoare (1 dec.1956) de *Tribunalul Militar - Timișoara* , avându-l ca președ. de *Complet* pe **Gaydot Tiberiu** .

-Nagy, Gheorghe

Țăran din satul Uileanu de Criș , com.Tileagd (Bihor), n.în 1896 . **Arestat** la 22 iul.1958 ,pentru sprijinirea partizanului Vasile Lupu ; **condamnat la 15 ani muncă silnică .A murit în penitenciarul Gherla**,la 10 aug.'63, din cauza condițiilor de exterminare .

-Nagy ,Iosif

Țăran din com.Negreni -Cluj, n.în 1909.**Arestat în 1957 ; condamnat la 2 ani închisoare** de *Tribunalul Militar-Cluj* , sub acuzația că a manifestat simpatie față de revoluția anticomunistă din Ungaria (1956) .Detenția - la penitenciarul din Cluj și Gherla.

-Nagy : Ilie /Jivco /Liubianca / Maria / Stanco / Gragmar Gizela / Maghiari (sau sârbi ?) ,din com.Becicherecu Mic ,Biled, Clopodia - com.Jamu Mare (Timiș) ; din Reșița (Caraș Severin) : **strămutați pe 18 iunie 1951** cu **domiciliul obligatoriu** în satul Răchitoasa , com.Giurgeni (Ialomița) sau în Bărăgan .

-Nagy, Victor

Arestat și judecat , în 1954 ,cu "**lotul Vasile Luca**" (folosit ca martor al acuzării) ; **condamnat la închisoare** de Tribunalul Militar-București .

-Nagy , Zoltan

Strungar la Hidromecanica-Brașov, **membru PCR**.**Arestat și condamnat la 5 ani închisoare**, în 1958, pentru **că la ședința de partid** în care s-a citit angajaților **despre executarea lui Imre Nagy** (la Budapesta) ar fi exclamat : **<Săracul ! N-o fi fost așa de vinovat ! >**

O.

-Osvath ,Elemer / Osvath, Francisc /

Arestați în 1957 ; **condamnați la închisoare** de Tribunalul Militar-Cluj.

P.

-Paco, Bela I.

Țăran n. în 1896, în Hârteica , lângă Târgu Secuesc. **Arestat în 1951** ; **a murit pe 17 febr. 1953**, în lagărul de muncă forțată de la Poarta Albă .

- Pall, Martin

Țăran din satul Secături, com. Imeanda, n. în 1907, în com.Gherla - Cluj .**Arestat** pe 21 sept. 1959, acuzat că instigase țărani împotriva colectivizării. **Condamnat la 3 ani închisoare** de *Tribunalul Militar-Cluj*.

- Pa'ska'ndi ,Géza

Poet, prozator, dramaturg .N.în1928, în Araci -Covasna. Absolvent al liceului din Odorheiul Secuesc ; licențiat al *Facultății Limbă și Literatură Maghiară* din Cluj .

Arestat pe 10 martie 1957, pentru că participase la **redactarea doleanțelor studențești** , de către **Varha'ndi Istvan**, în toamna anului 1956 , prin adăugirea a 4 puncte (limba rusă - materie opțională ; introducerea *Istoria Filozofiei* , alături de Marxism ; asigurarea condițiilor materiale pentru studii în țările vecine ;organizarea unei demonstrații studențești comune - români și maghiari) Demonstrația comună a eșuat .*

Pa'ska'ndi a fost arestat de **cpt. Kiraly** , de la Securitatea din Cluj ;**torturat** de **Gruia Manea** ; **condamnat la 6 ani închisoare** (Sentința nr. 197 / 30 iul. 1957) de

Tribunalul Militar-Cluj, pentru "*uneltire contra ordinii sociale*", "*manifestări dușmănoase*", "*atentat la securitatea statului*" (art.209 C.P.). Detenția la Cluj, Gherla și în lagăre de muncă forțată de la Canal.

Eliberat la 26 ian.1963 , pe baza *Decretului nr.5 / 1963-grațieri*.

Reabilitat în 1969, și-a continuat activitatea literară.

-----
* Printr-o **diversiune a rectorului Raluca Ripan**, care, într-o conferință în fața cadrelor didactice, a afirmat că printre revendicările guvernului revoluționar de la Budapesta s-ar fi aflat și **anexarea Transilvaniei de către Ungaria**.

R.

Racotzi , [?] .

Descendent al familiei princiare din Transilvania. Arestat în 1950.

Detenția și în lagărul Capul Midia. (cf. C. Ionițoiu, op. cit.)

-Reich, Mikloș.

Avocat , a apărut studenții maghiari în 1957, după Revoluția din Ungaria.

În 1960, în calitate de ghid, a condus o delegație de juriști brazilieni, după care a fost arestat și anchetat mai mulți ani. A fugit în Ungaria, unde a fost preluat și hărțuit de Securitatea maghiară. S-a sinucis din disperare.

-Reus, Boji.

Profesoară din Arad; arestată în 1957 și condamnată la 25 ani muncă silnică.În lotul preotului Szoboszlai Aladar care a fost executat.

-Rojnoy, Bela.

Tânăr maghiar arestat în 1957; condamnat la 18 ani muncă silnică pentru apartenență la o organizație fictivă (înscenare a Securității din Brașov).

Întemnițat la Codlea și lagărele din bălțile Brăilei (Cf. C. Ionițoiu-Dicționar).

S.

-Sarosy, Eva.

Studentă la Universitatea „Bolyai”. Arestată de Securitatea din Cluj; condamnată la 3 ani închisoare (22mai 1957) pentru participare la manifestațiile studențești pentru susținerea revoluției din Ungaria(1956).

-Sass, Bela.

Elev la liceul catolic din Oradea, fiul preotului Sass Koloman. Arestat în 1957; anchetat de Securitatea din Oradea, în legătură cu activitatea tatălui său într-o organizație de sprijin a revoluției din Ungaria(Vezi mai jos); torturat cu cruzime și internat în spital cu diagnosticul de amnezie.

Sass Bela, împreună cu doi colegi, inițiasse în 1956 „Organizația tinerilor dornici de libertate”, de care Securitatea nu aflase; membrii acesteia au devastat depozitul de arme al Miliției din Aleșd.

Rearestat (nov.1960) împreună cu alți tineri și torturați sălbatic timp de un an; 57 dintre ei au fost împărțiți în 3 loturi și trimiși în judecată; Sass Bela a fost judecat și condamnat în ultimul lot (13 sept.1961) .

-Sass, Koloman.

Preot maghiar reformat , din Valea lui Mihai-Bihor, tatăl lui Sass Bela-Zoltan (Vezi mai sus).)

Arestat (febr.1957) și acuzat că se afla printre inițiatorii unei organizații care susținea revoluția din Ungaria.

-Schäffer, Ioan.

[LD : Mărturisim lipsa de informații în problemele delicate – inclusiv de ordin bisericesc – ale clerului maghiar. Este sigur însă că, în problemele Bisericii romano-catolice, represiunea a vizat poziția URSS și a regimului comunist, dependent, din România, față de Vatican].

Preot romano-catolic, născut în 1887 în Ungaria; studii universitare la Budapesta și Roma; preot la Ungvar-Ungaria.

După 1918, profesor de Teologie la Seminarul romano-catolic din Oradea și Satu Mare (1921-1923).

După Dictatul de la Viena (1940), locțiitor al mitropolitului Aron Marton în Ardealul de Nord, sub ocupație horthystă, și susținător al politicii iredentiste maghiare; numit episcop de Oradea (1943).

După 23 august 1944 a fost colaborator intim al mitropolitului romano-catolic Aron Marton, asigurând legătura mitropolitului cu cardinalul Ungariei, Mindszenty.

După interzicerea Bisericii romano-catolice(aug.1948) și a Bisericii catolice (mart. 1949), episcopul Schäffer Ioan a fost arestat (mart. 1949), la Mănăstirea Franciscană din Baia Mare; torturat la Securitate; întemnițat la Sighet, unde a murit în 1951.

-Sebestyen, Gheza / Maria-soție /

Muncitor din Arad, născut în 1923. Arestat în 1958; condamnat de TM Timișoara la 12 ani muncă silnică pentru uneltire contra ordinii sociale; detenția la Arad și Gherla; eliberat la grațierea din 1964.

Soția sa, infirmieră, arestată în mai 1960 și încarcerată la Arad, Timișoara, Deva, Oradea și Miercurea Ciuc; eliberată la grațierea din 1964.

-Solymos, Ivan.

[LD : cazul acestui om reprezintă o nefericită combinație între lipsa de caracter și oportunismul de a profita de momentele dramatice din istoria unor țări. Mult mai grav decât comportamentul său apare comportamentul regimurilor totalitare – fie hortyst, fie fascist, fie comunist – de a se servi de asemenea oameni].

Ungur-secui. În 1935-1936 ar fi publicat articole șoviniste, pentru a-și susține teza de doctorat asupra nazismului și fascismului italian; după Dictatul de la Viena, a făcut parte din comitetul orășenesc Zalău al Partidului fascist din Ardeal; a administrat, în folos personal, bunurile românilor refugiați; după ocuparea Ungariei de către germani a organizat deportarea a 362 de evrei din Zalău, în lagărele de exterminare germane; după eliberarea Transilvaniei de către armata română, s-a înscris în PCR și a fost numit imediat primar al Zalăului.

Astfel a început ascensiunea sa politică, ajungând : deputat în parlament (1946); secretar al „Comisiei pentru simplificarea și raționalizarea aparatului de stat” (1948); vicepreședinte al Centrocoup (1950).

Ascensiunea sa s-a oprit brusc, odată cu procesul lotului Vasile Luca, în care a fost implicat(1952) (Vezi mai sus, la Vasile Luca).

Condamnat la 15 ani muncă silnică, pentru „subminarea economiei naționale”(1954) (Cf. Dumitru Șandru și Gheorghe Onișoru, vezi T-Bibliografie).

- Szabo, Peter.

Participant la răscoala țărănească din com.Biharia-Bihor (iunie 1949). Arestat împreună cu alți 200 de țărani; torturat la Securitatea din Oradea; Dintre arestați, 16 au fost judecați și condamnați.

Szabo Peter și Dorobanț Francisc au fost scoși din închisoare și împușcați la Biharia, din ordinul lui Czeller Ludovic (sept.1949), ca exemple pentru intimidarea țăranilor.

- Szigeti, Elisabeta I.

Născută în 1915 în Dioșod-Sălaj. În 1956 a redactat două scrisori adresate activiștilor din Sfatul Popular, prin care îi amenința pentru abuzurile săvârșite.

Arestată (1959); condamnată de TM Cluj la 6 ani închisoare.

- Szocs, Atila.

Născut în 1926 la Braşov. Frezor la Întreprinderea de Autocamioane; participant la revolta anticomunistă din 15 nov.1987, de la Braşov; Arestat și anchetat de cpt. Morcov Şt., lt. Rădulescu C., plut. Friciu T. și sg.maj. Dumitrescu.

- Szolga, Gabor A.

Funcționar din Piatra Neamț (născut în 1901 în com.Plăieşii-Harghita. Arestat pe 1 dec.1956 pentru instigare publică; condamnat la 6 ani temniță; mort în detenție (ian.1960).

Ş.

- Şandor, Antal.

Țăran din Satu Mare. Arestat (1958); condamnat de TM Cluj-în lotul condus de Botoş Iosif (sentinla 1/ 5 ian.1959, semnată de mr. Văleanu Simion, în deplasare la Satu Mare.Vezi T-Justiția comunistă).

- Şandor, Ion.

Țăran din Bârsana-Maramureş. Arestat (1958); condamnat de TM Cluj pentru uneltire; mort în penitenciarul Sighet (1959).

- Şipoş, Francisc.

Preot romano-catolic în subordinea episcopului dr. Ioan Schäffer. Arestat la Securitatea din Satu Mare (1951); trimis în judecată, împreună cu episcopul- deja mort la Sighet – și cu Bogdanfy Constantin, Szemes Francisc și Krafesik; condamnat de TM Oradea la 2 ani închisoare pentru omisiune de denunț la înaltă trădare (6 dec.1952).

T.

- Takacs, Freznz.

Elev de liceu din Oradea; membru în „Organizația tinerilor elevi maghiari dornici de libertate” ; numărând circa 400 de membri, au plănuit sabotarea trenurilor sovietice care mergeau spre Ungaria în 1956, prin dinamitarea podului dintre Oradea și Episcopia Bihor; au procurat explozibil de la mineri și au sustras armamentul Securității din Aleşd.

Mulți dintre ei au fost arestați și torturați la Securitatea din Oradea (oct.-nov.1961) de echipa ofițerului Lăcătuşu; Takacs a fost arestat în primul lot; condamnate 57 de persoane, în 3 loturi (1961), la pedepse între 4 și 25 ani de temniță(printre ei și profesori neimplicați în activitatea organizației). (Cf. C.Ionițoiu, Dicționar T).

- Tămaş, Dezideriu.

Născut în 1901 în jud. Mureş. Participant la o organizație care

susținea revoluția din Ungaria.

Condamnat la moarte (1957); executat la Timișoara (1 sept. 1958).

- Teleki, Adam.

Conte din Tg. Mureș, născut în 1900. Condamnat de autoritățile comuniste după 23 august 1944; detenția la Cluj, Jilava și Aiud; soția lui a fost arestată și întemnițată la Mislea.

- Teleki, Bela.

Conte. Președintele Partidului Ardelean (maghiar).

Arestat (1945); judecat de TM Cluj sub acuzația de criminal de război.

- Teleki, Dezideriu / Elisabeta / Iosif / Isabela / Adrian / ș.a.

Zeci de cetățeni de origine maghiară cu acest nume, din județele Mureș, Arad și Timiș, condamnați de autoritățile comuniste după 23 august 1944 și în anii 1956-1957, după revoluția maghiară.

- Török, Ianoș.

Arestat de Securitate pentru proteste la adresa regimului comunist. Internat în azilul psihiatric de la Ștei-Bihor.

- Török, Laslo.

[LD : Atenție! Nu cunoaștem dosarul acestui caz. S-ar putea să fie vorba despre o asociație din mișcarea iredentistă maghiară, caz în care interpretarea se complică.

Dosarul româno-maghiar pe problemele Trianonului și ale Dictatului de la Viena a produs , pe toată perioada, conflicte latente, tratate în surdină, datorită apartenenței la Pactul de la Varșovia.

„Subiect” ocolit sau tratat cu deosebite menajamente de istoriografia românească].

Unul din conducătorii organizației elevilor maghiari „Tinerii dornici de libertate”.

Arestat (1960); condamnat (împreună cu alte 57 de persoane), pentru complot împotriva integrității teritoriale a României, prin cererea de alipire a Transilvaniei la Ungaria.

U.

- Uroy, Iuliu.

Baron ungar. Arestat și condamnat (la vârsta de 71 de ani); detenția la Gherla.

V.

- Vago, Mihai.

Magistrat în Satu Mare. Apropiat al episcopului de Oradea și Satu mare.

Arestat în 1949; anchetat pentru a a denunța legăturile episcopului cu cardinalul Mindszenti din Ungaria.

- Vasvari, Adalbert.

Țăran. Născut în 1919 în com.Berveni-Carei-Baia mare. Domiciliat în com.Ferneziu-Șomcuta-Baia Mare.

Arestat (iul.1957); condamnat de TM Cluj la 7 ani pentru „uneltire” (sent.408/1959); detenția la penitenciarul Satu Mare; eliberat în mar.1960 prin Decr. 79/1960.

- Vasvary, Aladar.

Preot romano-catolic, protopop parohial în Brașov (născut în 1904 în com. Stoiceni- Dej-Cluj). Absolvent al Fac. de Teologie.

Arestat în 1950 (ordinul DGSP nr.12074/1950); condamnat pentru „înaltă trădare” (a refuzat să semneze apelul pentru pace – conform IICCMER, Fișa matricolă penală); detenția la Codlea, Jilava și Sighet; eliberat la 26 aug.1955.

- Vasvari, Alexandru.

[LD : În acest caz, ne lipsesc informații mai explicite pentru a înțelege natura delictului de care a fost învinuit].

Avocat și magistrat. Născut în 1898 în com.Valcăul Unguresc-Șimleul Silvaniei-Oradea. Licențiat în Drept.

Arestat (2 iul.1955); învinuit de „crimă de război” (în calitate de prim-procuror al Trib. Satu Mare a ordonat și tolerat maltratarea deținuților politici –conf. IICCMER, fișa matricolă penală); eliberat la 19 oct.1955 conform decretului de amnistie 421/1955.

- Verhegy, Ștefan.

Student la Fac. de Filologie-Istorie din Cluj.

Arestat (18 nov.1956); învinuit că ar fi elaborat un program de revendicări în timpul mișcărilor studentești de solidaritate cu revoluția din Ungaria; torturat la Securitatea din Cluj; condamnat de TM Cluj (sent. 722/22 apr.1957).

